

Geliş Tarihi / Received Date
27.04.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date
11.08.2023

“Vita Ælfredi” Işığında Wessex Kralı Büyük Alfred (871-899)

King Alfred the Great of Wessex (871-899) in the Light of “Vita Ælfredi”

Sayime DURMAZ¹

Gökmen Günay GÖKBAYIR²

Öz

871-899 yılları arasında Batı Saksonları'nın kralı olarak hüküm süren Büyük Alfred İngiltere tarihinin en önemli yöneticilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Alfred, Anglosakson Britanya'nın parçalı siyasi yapısını birleştirmesinin yanı sıra Britanya halklarını “İngiliz” çatısı altında toplamaya çalışmıştır. Adaya yönelik Viking akınlarını durdurmak konusunda oldukça başarılı olan Alfred İngiliz tarihinin “Büyük” unvanlı ilk kralıdır. Askeri ve siyasi başarılarının yanı sıra eğitim, hukuk ve sosyal alanlarda başlatmış olduğu reform hareketleri, Alfred'i çağdaşı olan yöneticiler arasında öne çıkarmaktadır. Alfred'in hayatı ve dönemin önemli olayları, çağdaşı ve St. David Başpiskoposu Asser'in (Asserius) *Vita Ælfredi Regis Angul Saxonum* adlı biyografik kroniğinde detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Bu çalışmada Alfred'in hayatına ilişkin önemli detaylar Asser'in kroniği ışığında incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, söz konusu biyografinin Alfred kültürünün oluşumundaki etkilerini araştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Büyük Alfred, wessex krallığı, anglosakson britanya, asser, vikingler.

Abstract

*Alfred the Great, who reigned as king of the West Saxons between 871-899, is recognised as one of the most important rulers in British history. In addition to unifying the fragmented political structure of Anglo-Saxon Britain, Alfred tried to unite the peoples of Britain under the "British" umbrella. Alfred, who was very successful in stopping the Viking raids on the island, is the first king in British history with the title of "Great". In addition to his military and political achievements, the reform movements he initiated in the fields of education, law and social areas make Alfred stand out among the rulers of his contemporaries. Alfred's life and the important events of the period are described in detail in the biographical chronicle *Vita Ælfredi Regis Angul Saxonum* by his contemporary and Archbishop of St. David Asser (Asserius). In this study, important details of Alfred's life are analysed in the light of Asser's chronicle. The main purpose of the study is to investigate the effects of this biography on the formation of the cult of Alfred.*

Keywords: Alfred the great, kingdom of wessex, anglo-saxon britain, asser, vikings.

¹Sorumlu Yazar, Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü, Çankırı/TÜRKİYE, E-mail: sayimedurmaz@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0989-4189

² Dr., Bağımsız Araştırmacı, Çankırı/TÜRKİYE, E-mail: s.gokbayir@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9861-2632

Giriş

Alfred'in hükümdarlığı (871-899) İngiliz tarihinin ilgi çekici ve en çok araştırılan dönemleri arasındadır. Dönem, Wessex (Batı Saksonları) Krallığı'nın Viking istilasının eşiğinden alınıp, sonunda İngiltere'nin siyasi olarak birleşmesine yol açacak bir girişimin eşiğine getirilmesine tanıklık etmiştir. 28 yıllık hükümdarlık dönemindeki askeri ve siyasi olayların yanı sıra, krallığının hayatta kalmasını sağlamak için önemli zorlukların üstesinden gelmek zorunda kalan ve pratik zekâsı ve ileri görüşlülüğü sayesinde ülkesinin gelecekteki refahına hem maddi hem de manevi olarak katkıda bulunan biri olarak Alfred'in kendisi, ilgi ve araştırmaların odak noktası olarak öne çıkmaktadır (Keynes ve Lapidge, 2004: 9). Alfred, Britanya'nın yaklaşık dört asır süren dönüşümünün siyasi tezahürüdür. Bu dönüşüm, Britanya'nın V. yüzyılın ortalarında Roma tahakkümünden kurtulması ile başlamış, Angıl (Anglus, Anglii), Sakson ve Jütlerden oluşan Germen kabilelerinin adaya gelmeleri ve kendi yönetimlerini oluşturmalarıyla devam etmiştir. Süreç, Anglosakson krallıklarının birbirleriyle ve Romalılar öncesi adanın yerli halkları olan Kelt kökenli diğer yönetimlerle olan çatışmaları ile devam ederken söz konusu bu krallıkların Hıristiyanlaşması, adanın geçirdiği dönüşümün en önemli sosyal dinamiği olmuştur. Britanya'nın dönüşümünün askeri ve siyasi dinamiği ise VIII. yüzyılın sonunda başlayan ve Vikingler olarak anılan İskandinav kökenli halkların, başlangıçta yağma amaçlı olan saldırılarıdır. Süreç içerisinde yağmadan istilaya dönüşen bu saldırılar adanın siyasi, etnik ve sosyal haritasını değiştirmiştir. Bu dönüşümünün siyasi tezahürü olarak Alfred, Anglosakson Britanya'nın *İngiltere* olarak ortaya çıkışının baş aktörü olarak görülmektedir. Ne var ki bu durum, *bugünden geçmişe doğru* yapılan araştırmaların yüksek sesle dile getirilen ortak yorumudur.

Bu ifade Alfred'in, Anglosakson Britanya'nın İngiltere'ye ya da Leneghan'ın deyişiyle *Angelcynn*'e dönüşümünde rolü olmadığına yönelik bir iddia değildir. Alfred, kendisinden önceki Wessex ve diğer Anglosakson kralları gibi, adadaki Germen ve Kelt kökenli krallıklar üzerinde egemenlik sağlayarak siyasi birlik/üstünlük kurmaya çalışmıştır ve bu da zaten Anglosakson Britanya'sının geleneksel siyasi tutumudur. Yine tıpkı diğer Anglosakson kralları gibi Alfred de topraklarına yönelik Viking saldırılarına karşı koymaya çalışmış ve bunda hem kendisinden önceki hem de çağdaşları olan diğer yöneticilere nazaran oldukça başarılı olmuştur. Askeri alandaki başarıları, İngiliz donanmasının oluşturulması da dâhil, çok fazla tartışmaya açık değildir. Her ne kadar askeri/savunma amaçlı olsa da, oluşturduğu *Burgh* sistemi, İngiliz idari taksimatının temeli olmuştur. Ayrıca Alfred, dindar ve öğrenmeye meraklı karakterinin bir neticesi olarak, gerek etrafında topladığı akademisyenlerle gerekse de Latince'den İngilizce'ye yapmış ve yaptırmış olduğu çevirilerle Anglosakson eğitime ve dini literatürüne büyük katkılarda bulunmuştur. Doğrudan olmasa da Britanya'daki Anglus ve Sakson halklarını kendi yönetimi altında birleştirme başarısını da göstermiştir. Ne var ki; Viking saldırılarına karşı koyması ve Wessex'in Vikinglerin eline geçmesini engellemiş olması dışında Alfred kendi yaşadığı dönemde diğer Anglosakson yöneticilerinden çok daha üstün ya da bugün kullanılan unvanında olduğu gibi *Büyük* olarak kabul edildiğini doğrudan söylemek mümkün değildir. Dahası, Alfred'in icraatlarının Wessex çatısı altında birleşmiş bir İngiliz ulusu yaratmak ve İngiltere'yi oluşturmak yönünde –her ne kadar bunlar nihai olarak gerçekleşmiş olsa da– bir amacı olduğunu da iddia etmek kolay değildir. Tüm bunlar, bugünden geriye doğru yapılan araştırmalar neticesinde ve Alfred'in eylemlerinin sonuçlarını

da biliyor olmanın rahatlığıyla verilebilen ve itiraz etmenin kolay olmadığı yargılardır. Bu araştırma Alfred'in büyüklüğünü sorgulamak amacıyla değildir fakat Asser'in kroniğinin, Alfred'in *Büyük* unvanını kazanmasına katkısı olup olmadığını anlayabilmek adına Alfred kültürüne değinmek yerinde olacaktır.³

Alfred Kültü

Wessex Kralı Alfred, İngiltere tarihinin *Büyük* (The Great) unvanlı ilk, İngiliz soylu tek kralıdır.⁴ İngiltere kraliyet ailesinin resmi internet sitesinde Alfred'in (871-899) biyografisi şu cümle ile sonlanmaktadır:

“Krallığını daha güçlü bir düşmana karşı cesurca savunması, Vikinglerle barışı sağlaması ve Wessex ve ötesinin yeniden inşasında ileri görüşlü reformları nedeniyle Alfred -tüm İngiliz kral ve kraliçeleri arasında tek başına- 'Büyük' olarak bilinir.”⁵

Daniel Gore, Alfred hakkında, eğlenceli bir üslupla kaleme aldığı bir yazısında, İngiliz romancı Henry Fielding'in (1707-1754) Londra'nın ilk mafya patronlarından olan Jonathan Wild'ın (1682/3-1725) hayatı üzerine yazdığı biyografideki bir ifadeye⁶ atıf yaparak Alfred için; *“Kendisine 'Büyük' denmesi için ne gibi korkunç şeyler yapmıştır? Başka hiçbir İngiliz kralı, hatta VIII. Henry bile, bu aşağılayıcı sıfatın seviyesine inmemiştir. Oysa tarihçiler ve biyografi yazarları Alfred hakkında güzel şeyler söylemekten başka bir şey bulamıyorlar ve bu da insanı meraklandırıyor.”* ifadeleriyle Alfred'in büyüklüğünün, tarihte büyük olarak anılan ve büyüklüklerinin askeri zaferlere, dolayısıyla da *ölümlere* dayandığı İskender (MÖ 356-323), II. Katerina (1729-1796), I. Petro (1672-1725), II. Frederick (1712-1786) gibi figürlerden farklılığına iğneleyici bir vurgu yapmaktadır (Gore, 1972: 405). Gerçekten de Alfred'in *Büyük* unvanını, ölümünün üzerinden oldukça fazla bir zaman geçtikten sonra ve askeri başarılarından ziyade siyasi, idari ve eğitim reformu olarak tanımlanabilecek icraatları sayesinde kazandığı görülmektedir.

Alfred'in çağdaşları sayılabilecek Şarlman (Carolus Magnus 748-814) IX. yüzyılın ilk yarısında, Kutsal Roma-Germen İmparatoru I. Otto (Otto der Große 912-973) ölümünün üzerinden henüz elli sene geçmeden *Büyük* olarak anılmaya başlamışlardı. Alfred'in ise bu unvanla anılması ise ölümünden yaklaşık yedi yüzyıl sonra başlamıştı. Alfred için *Büyük* unvanının kullanımı XVI. yüzyılda başlamışsa da yaygınlaşması Sir John Spelman'ın *Life of Alfred the Great* adlı eserinin 1678'de Latince, 1709'da İngilizce olarak yayımlanması ile gerçekleşmiştir (Keynes ve Lapidge, 1983: 44). XVII. yüzyıldan itibaren Alfred için yaygınlaşan *Büyük* unvanının kullanımı Alfred'e yönelik ilginin artmasıyla paralellik göstermiştir. Bunda en büyük pay, bu yüzyıllarda bir imparatorluğa dönüşmüş olan İngiltere'nin, tarihsel meşruiyet yaratma ve tarihte bir kuruluş noktası oluşturma arzu ve politikasıdır. Spelman'ın kitabı aslında I. Charles'ın (1600-1649) eğitimi için yazılmış fakat 1678'de

³ Alfred dönemi hakkında özet niteliğinde bilgi edinmek için bkz. Mert Kozan. (2022). “Büyük Alfred Dönemi Üzerine Bir Değerlendirme”, *International Journal of Social Sciences*, Vol. 6/1 Spring, ss. 146-161.

⁴ Diğer *Büyük* unvanına sahip olan ve 1016-1035 yılları arasında İngiltere tahtında oturan Knut (Cnut the Great) ise aslen bir Danimarka prensi olduğu için bu durum Alfred'i bu unvana sahip tek İngiliz kralı yapmaktadır.

⁵ Biyografinin tümü için bkz. <https://www.royal.uk/alfred-great-r-871-899> (Er. T. Mart 2023)

⁶ “Greatness consists of bringing all manner of mischief on mankind, and Goodness in removing it...” (Büyüklük, insanoglunun başına her türlü kötülüğü getirmekten, iyilik ise bunları ortadan kaldırmaktan ibarettir...) (Fielding, 1889: 3)

II. Charles'a (1630-1685) ithaf edilerek yayımlanmıştı. Alfred'in hayatı XVII. yüzyılda idealize edilmiş prens davranışlarının bir aynası olarak kabul ediliyordu. XVIII. yüzyılda bazı radikal düşünürler tarafından, İngiltere'nin Anglosakson geçmişinin karakteristik özelliği olduğuna inandıkları ve 1066 istilasından sonra Normanların zorbalığıyla yok edildiği düşünülen demokratik yönetim biçimlerinin temelini attığı kabul edilmiştir. Hayatı, romanlarda, şiirlerde ve oyunlarda geniş bir şekilde kutlanmış ve sanatçılar da onun hükümdarlığının heyecan verici olaylarından ilham almışlardır. Victoria (1819-1901) döneminde Germenlere ait her şeye duyulan ilgi Alfred kültürünü daha da güçlendirmiş ve Alfred sadece İngiliz donanmasının değil aynı zamanda Britanya İmparatorluğu'nun kurucusu olarak da kabul görmüştür. Alfred artık, sadece Viking istilalarına son veren, ezeli rakibi Mercia'ya boyun eğdiren bir savaşçı değil, Athelney bataklığında, ekmekleri yaktığı için evine sığındığı, yaşlı bir köylü kadın tarafından azarlanan ve buna ses çıkarmayacak kadar mazlum ve bilge bir kraldır. Doğumunun bininci yılı 1849'da coşkuyla anılmış ve ardından Wantage'da kralın bir heykeli dikilmiştir. Bazılarınca ölümünün bininci yılı olarak kabul edilen 1901'de⁷ ise Winchester'da başka bir heykelin açılışı yapılmıştır. Ne var ki, XX. yüzyılda ortaya çıkartılan *efsanevi kral*, IX. yüzyılın sonlarındaki tarihsel kraldan çok farklıdır (Keynes ve Lapidge, 1983: 47-48).

Alfred ve dönemi hakkında bilgi veren çağdaş ve yakın çağdaş, Anglosakson ve Norman kaynaklarında tarihsel Alfred'i bulmak zor değil. Kaynakların hemen hepsinde Alfred'in Vikingleri durdurması, yapısal reformları, çeviriler aracılığıyla literatüre ve eğitime olan katkısı ve karakterine ilişkin özellikleri öne çıkartılmıştır. Keynes ve Lapidge (1983: 44) yapmış oldukları ortak çalışmada Alfred'in ardıllarının çocuklarına Alfred adını vermemiş olmalarını ve Asser'in biyografisi dışındaki çağdaş kaynaklarda Alfred'e dair anlatılarda Alfred'i diğer Anglosakson krallarından ayıracak ifadeler bulunmamasını Alfred'in *Büyük* unvanı ile anılmasının ve kültürünün oluşmasının gecikmesine gerekçe göstermektedirler. Oysa, Asser dışında Alfred'i *İngiltere'yi birleştiren kral* ve *Vikingleri durduran büyük savaşçı* olarak gören ve Alfred'den, diğer Anglosakson yöneticilere nazaran daha fazla övgüyle bahseden çağdaş metinlerin de varlığı söz konusudur. Bunlardan, bizzat Alfred döneminde yazılmaya başlandığı kabul edilen ve türünün en erken örneği olan Anglosakson Kroniği'nde, Alfred'in ölümü⁸ üzerine yazılan bölümde Alfred, "*Danimarka egemenliği altındaki kısım hariç tüm İngiliz ırkının kralı*"⁹ olarak tanımlanmakta ve 28,5 yıl hüküm sürdüğü belirtilmektedir (ASC, 1961: 58). Alfred kendisi için hiçbir zaman *Anglosaksonların Kralı* unvanını kullanmamasına ve fiili olarak adadaki tüm Anglus ve Sakson halklarını kontrolü altına almamış olmasına rağmen kronikte Alfred için *tüm İngiliz ırkının kralı* denilmesi ilginçtir.

Alfred'in Wessex kralı olan ağabeyi Æthelwerd'in (865-871) soyundan gelen tarihçi Æthelweard (Fabius Ethelberd, ö. y. 998) ise Alfred'den "*Saksonların yüce gönüllü kralı Alfred, batı halkının sarsılmaz direği, adaletle dolu, savaşta güçlü, konuşmada bilgili, her şeyden önce ilahi ilimde eğitilmiş bir adam*" olarak bahsetmektedir (Æthelweard, 1854: 436-437). ASC'nin aksine Æthelweard Alfred'i

⁷ Alfred'in ölümünün gerçek tarihi olan 26 Ekim 899, Stevenson tarafından 1898'de belirlenmiştir; ancak görüşlerinin genel kabul görmesi biraz zaman almıştır.

⁸ Kroniğin A ve B nüshaları Alfred'in ölüm tarihini 900, C, D, E ve F nüshaları ise 901 olarak vermektedirler. Çalışmanın devamında Anglosakson Kroniği'nden yapılan alıntılar ASC olarak kısaltılmıştır. ASC'den yapılan alıntılarda Stevenson'un 1853 ve Whitelock'un editörlüğünde yapılan 1961 tarihli çevirileri kullanılmıştır. Hangi metnin kullanıldığı basım yılından anlaşılabilir.

⁹ Bu ifade A, B ve C yazmalarında bulunurken, D, E ve F yazmalarında yer almamaktadır (ASC, 1961: 58).

sadece Saksonların kralı olarak tanımlamaktadır. Anglo-Norman tarihçiler de Alfred'den bahsetmişlerdir. Örneğin Geoffrey Gaimar'ın (ö. y. 1130), *L'Estoire des Engleis* adlı çalışmasında Alfred'in ölümü üzerine;

“Yirmi sekiz yıl krallık yaptı; böyle çok az insan yaşar; çünkü bilge ve iyi bir savaşıydı. Düşmanlarını nasıl dizginleyeceğini iyi bilirdi. Bebekliğinde [çocukluğunda] öğrendiği için ondan daha iyi bir bilgin yoktu. Yapılan işler, yasalar, ülkedeki savaşlar ve savaşan krallar hakkında İngilizce bir kitap yazılmasını sağladı ve bilgili adamların okumaları için birçok kitap yazılmasına neden oldu.” (Gaimar, 1854: 770-771).

ifadelerini yazarken Alfred'in savaşçılığına ve bilgeliğine atıf yaptığı ve ASC'nin yazılmasına ve literatüre yaptığı katkıları vurguladığı görülmektedir. Aynı şekilde Worcesterlı Florence (ö. 1118) *Chronicon ex chronicis* adlı eserinde Alfred'in ölümü üzerine şu ifadeleri yazmıştır;

“Ünlü, savaşçı ve muzaffer, dulların, yetimlerin ve yoksulların ihtiyaçlarını karşılayan, Sakson şairlerinin en beceriklisi, tebaası tarafından sevilen, herkese karşı nazik ve cömert, sağduyu, metanet, adalet ve ölçülülük sahibi, kendisini rahatsız eden hastalıklara karşı son derece sabırlı bir adam, Anglosaksonların kralı, en dindar kral Æthelwulf'un oğlu Alfred, [mahkemelerinin] kararlarını uygulamada en sağduyulu ve azimli, Tanrı'nın hizmetinde en dikkatli ve dindar, Kasım ayının 5'inde [28 Ekim] Çarşamba günü, yirmi dokuz yıl altı ay¹⁰ hüküm sürdükten sonra öldü; Winchester'daki Yeni Manastır'a gömüldü ve kutsanmış bir ölümsüzlüğün cübbesini ve adil olanlarla birlikte dirilişin görkemini bekliyor.” (Florence of Worcester, 1853: 233-234)

Bir diğer önemli Anglo-Norman tarihçi Malmesburyli William ise Alfred'in idari reformlarını, dindarlığını, edebiyata olan düşkünlüğünü, çevresinde topladığı bilgileri ve onların aracılığıyla yapmış ve yaptırmış olduğu çevirileri, hatta Alfred'in 24 saatlik bir günü, devlet işleri, eğitim ve çeviri işleri ve dinlenmek üzere 3'e böldüğünü detaylı bir şekilde anlatmaktadır. William bu bölümde Alfred'in etrafında topladığı bilgileri sayarken araştırmamızın ana konusu olan kroniğin yazarı Asser'in St. David'den getirtilerek Sherborne Piskoposu olarak atanmasından da bahsetmektedir. Muhtemelen Asser'in biyografik kroniğinden haberdar olan Malmesburyli William, Alfred'in çevirileri hakkında detaylı bilgiler vermekte ve bu konuda *hiçbir İngiliz kralının ona eşdeğer olamayacağını* yazmaktadır (William of Malmesbury, 1847: 117-122). Bir diğer Anglo-Norman tarihçisi, Huntingdon Başdiyakozu Henry'nin (ö. 1157) *Historia Anglorum* adlı kroniğinde Alfred'in savaşçılığını öne çıkarttığı ve sağlık sorunları nedeniyle çekmiş olduğu çileleri, İsa'nın çarmıha gerilmeden önce Romalı askerler tarafından başına takılan dikenli taca benzettiği bir şiir yazdığı görülmektedir (Henry of Huntingdon, Book V; Arnold, 1879: 161).

¹⁰ Alfred diğer kroniklerin de belirttiği üzere 28 yıl 6 ay hüküm sürmüştür.

Kroniğinde Alfred dönemine kısıtlı da olsa değinen meşhur Norman tarihçisi Orderic Vitalis'in (ö. y. 1142) kullanmış olduğu bir ifade onu diğer Anglosakson ve Norman tarihçilerden ayırmaktadır. Orderic şunları yazmıştır:

"Gewisse [Wessex] Kralı ve Kral Ethelwulph'un [Æthelwulf] oğlu Alfred, putperestlere karşı cesur bir duruş sergiledi ve Tanrı'nın yardımıyla düşmanlarını öldüren, kovan veya boyun eğdiren, tüm İngiltere'yi birleştiren İngiliz krallarının ilki oldu. Bana göre cesaret, cömertlik ve hepsinden önemlisi sağduyu bakımından kendisinden önceki ve sonraki tüm İngiltere krallarını geride bıraktı ve yirmi dokuz yıllık görkemli bir saltanattan sonra esasını oğlu yaşlı Edward'a bıraktı. Krallıkta barış ve düzen yeniden tesis edildiğinde, dindar prensler ve piskoposlar manastırları restore etmek için çalışmaya başladılar." (Orderic II, 1980: 33-34).

Orderic, özellikle Vikinglere karşı cesaretini öne çıkartmakta ve Alfred'i tüm İngiltere'yi birleştiren İngiliz krallarının ilki olarak tanıtmaktadır. Alfred, günümüzde daha çok maneviyat üzerine yazdığı *De Spiritualı Amicitia* (Manevi Dostluk Üzerine) ve *De Anima* (Ruh Üzerine) adlı eserleriyle tanınan Sistersiyen tarihçi Rievaulxlu Aelred'in (yak. 1110-1167) çalışmalarında da yer almıştır. Aelred, tamamlanmamış *Genealogia Regum Anglorum*'da (İngiliz Krallarının Soyağacı) Alfred'i İngilizlerin süsü, krallar arasındaki mücevher, erdemlerin modeli olarak övmektedir (Akt. Freeland, 2005: s. 76).

Buraya kadar aktarmış olduğumuz kaynakların bazılarında Alfred'in daha çok kişisel özelliklerinin öne çıkartıldığı, Viking akınlarına karşı başarıları ve çeviriler yoluyla özellikle dini literatüre olan katkıları dışında çağdaşı veya ardılları olan yöneticilerden çok da ayrı tutulmadığı görülmektedir. Orderic, Malmesburyli William ve Aelred gibi bazı tarihçilerin ise Alfred'den diğer Anglosakson yöneticilere nazaran daha fazla övgüyle bahsettiği görülmektedir. Öncelikle bu kaynakların hepsinin genel bir tarih anlatımı misyonuyla yazıldığı, Alfred'e az ya da çok değinmiş olmalarının tarihsel ve kronolojik bir gereklilik olduğu unutulmamalıdır. İkinci olarak, söz konusu bu kronik yazarlarının ve tarihçilerin çalışmalarında Alfred'i diğer Anglosakson yöneticilerinden farklı bir konumda görüp görmemelerinin buldukları bölge, yaşadıkları dönem ve referanslarına göre değişiklik gösterdiği de göz ardı edilmemelidir. Ayrıca, söz konusu kroniklerin hemen hepsi ya bir manastırın keşişlerinin ortak ürünü ya da bazı dini görevlilerin bireysel çalışmaları olduğunu düşünürsek tıpkı diğer Anglosakson yöneticiler gibi Alfred'in de dindarlığının öne çıkartılmış olması kabul edilebilir bir durumdur. Tam da bu noktada Alfred'i diğer Anglosakson krallarından ayıran bir başka durum kendini göstermektedir. Alfred, henüz kendisi hayatta iken, etrafında topladığı bilginlerden biri tarafından, hayatının bir kronik üzerinden detaylarıyla kaleme alındığı ilk Anglosakson kralıdır. Bu eser Gallerli bir piskopos olan Asser'in *Vita Ælfredi Regis Angul Saxonum*¹¹ (Anglosaksonların Kralı Alfred'in Hayatı) adlı biyografik kroniğidir ve şu ana kadar bahsettiğimiz diğer kroniklerin aksine öznesi doğrudan Alfred'in kendisidir. Haliyle Alfred'i ve dönemini diğer tarihçilere göre çok daha detaylı anlatmaktadır. Asser, Alfred'in sarayında bulunmuş, kişisel dostluğunu kazanmış, eğitiminde ve yapmış olduğu çeviri çalışmalarında yardımcı olmuş birisi olarak kroniğin büyük bir bölümünü bizzat şahit olduğu olaylara dayanarak yazmıştır. Bu durum Asser'in çalışmasını diğer kaynakların üzerine çıkarırken, kendisinden önce

¹¹ Çalışmanın devamında kronik metninin adı Vita ya da VA olarak kısaltılmıştır.

yazılan çalışmaları kullanması ve çalışmasının da kendisinden sonraki kronik yazarlarına ve tarihçilere kaynaklık yapması, eserini vazgeçilmez kılmaktadır. Asser'in çalışması bir kronik olmasının yanı sıra bir Anglosakson kralının bilinen ilk biyografisidir.¹² Bu bağlamda Asser'in kroniği, Frank tarihindeki Einhard'ın *Vita Karoli Magni*¹³ adlı çalışması ile denk tutulmaktadır.

Asser ve Vita Ælfredi

Hagiografi ve biyografi türlerinin birleşimi olan ve İngiliz tarihçileri tarafından hagio-biyografi olarak tanımlanan kroniğinde Alfred ve Wessex Krallığı ile ilgili verdiği detaylı bilgilere rağmen Asser'in kendisi hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. Kelt kökenli Galya halkı tarafından günümüz Galler coğrafyasında kurulan ve Anglosakson krallıklar döneminde varlığını koruyan Dyfed Krallığı'ndaki St. David Manastırı'nda yetişen Asser aslen bir Briton'dur; fakat Asser ismi Galce değil, İbranicidir. Eski Ahit'ten Yakup peygamberin sekizinci oğlu olan Aser'in (Asher) Galceye aktarılmasıdır ki, Orta Çağ Galleri'nde, Eski Ahit'teki Abraham, Daniel, Jacop gibi isimlerin kullanımı oldukça yaygındır. Yaratılış 30:13'e göre Aser/Aşer "mutlu" demektir. St. Jerome Asser isminin "kutsanmış" manasında olduğunu belirtmektedir. Kroniğe göre Asser, Dyfed Krallığı'nda yetişmiş, eğitilmiş, kafasını kazıtmış¹⁴ ve nihayetinde St. David'e rahip olarak atanmıştır. Hem keşiş hem de rahip olan Asser, çalışmasının 79. bölümünde St. David Başpiskoposu Nobis ile akrabalık bağından bahsetmektedir (Keynes ve Lapidge, 1983: 48-51). Saraya davet edildiği 885'te Asser'in St. David piskoposu olduğu düşünülmektedir. Bu dönemde Alfred, ruhani ve akademik bir eğitim ve yenileme programı uygulamak için bilginlerden oluşan bir zümreyi kendi krallığında toplamaktaydı. Asser, kendi rahip ve keşişlerinin de onayıyla Alfred'in sarayında her yıl ona altı ay boyunca hizmet etmeyi kabul etti. Bu anlaşma hem Alfred'in hem de St. David Manastırı'nın yararına idi. Bu sayede keşişler Dyfed Kralının baskısına karşı koruma kazanırken Alfred, St. David'in eğitim olanaklarından doğrudan faydalanacaktı (Abels, 1998: 10).

885 yılına ait bir belge Asser ile Alfred'in tanışmış olduğu zamanı teyit etmektedir. Her ikisi de Gal krallıkları olan Glywysing ve Dyfed, Wessex Krallığı'nın derebeyliğini kabul ediyorlardı. Çalışmasında bu bağlılıklar hakkında bilgi veren Asser'in müzakerelere katılmış olması muhtemeldir. Zira Glywysing Krallığı'na ait söz konusu belge müzakereler için din adamlarının şahitliğinden bahsederken Piskopos Asser ismini zikretmektedir. Bunun, kronik yazarı Asser'den başka birinin olması büyük bir tesadüf olacaktır. Bu tarihten sonra Alfred Asser'i Dead'daki (Sussex) kraliyet mülküne davet ederek onunla tanıştı. Asser 886 yılının son sekiz ayını Alfred'in yanında geçirdi (Keynes ve Lapidge, 1983: 52). Asser Alfred'e onun istediği kitapları okuyordu. Yine krala, İncil ve diğer faydalı Latince çalışmaları okuyarak, kutsal kitabın gizli anlamlarını ve inceliklerini öğretmeye çalışıyordu. Bunu yaparken Alfred'e Latince eserleri kendi diline çevirecek kadar yeterlilik kazanması için yardımcı oldu. Alfred, Asser'in ve çevresinde topladığı diğer eğitimcilerin yardımıyla Latince eğitiminde oldukça başarılı oldu. Öyle ki, Papa Büyük Gregory'nin *Liber Regulae Pastoralis* adlı eserini kendi diline çevirebilmiştir. Üstelik

¹² Bir başkası ise 1042-1066 yılları arasında İngiltere tahtında bulunan ve Wessex Hanedanının son üyesi olan İtirafçı (Confessor) Edward'ın, Saint-Bertin Manastırından anonim bir keşiş tarafından yazdığı düşünülen *Kral Edward'ın Hayatı* adlı çalışmadır. Söz konusu kaynak 1962 yılında Frank Barlow tarafından düzenlenip İngilizceye çevrilerek yayımlanmıştır. Bkz. Barlow, F. (Ed. ve Çev.) (1992). *The Life of King Edward, who rest at Westminster*, Clarendon Press.

¹³ Şarlman'ın Einhard tarafından kaleme alınan biyografisi Özlem Genç tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir. Bkz. Özlem Genç, Ö. (2016). *Orta Çağ'ın İlk Laik Biyografisi - Einhard Vita Karoli Magni*, Gece Kitaplığı.

¹⁴ Keşiş adayları manastıra katıldıklarında kafalarının üst kısmı traş edilmektedir. Bu geleneğe İngilizcede *tonsure* denilmekte olup, Türkçede birebir çevirisi yoktur fakat "rahip traşı/keşiş traşı" kullanımları tercih edilebilir.

Alfred, çeviriye yazdığı önsözde Asser, Canterbury Başpiskoposu Mercialı Plegmund, Başrahip John (Old Saxon) ve Frank Grimbald'ı anarak onurlandırmıştır. Kronik yazarı Malmesburyli William, Asser'in Alfred'e Boethius'un *De Consolatione Philosophiae* (Felsefenin Tesellisi) adlı eserinin çevirisinde yardımcı olduğunu iddia etmektedir (Abels, 1998: 10). Alfred'in eğitimine yardımcı olan Asser'in mükâfatları da oldukça kıymetlidir. 886'dan sonra Alfred, Asser'e önce Somerset'teki Banwell ve Congresbury manastırlarının sorumluluğunu vermiştir. Bu tarihten sonra Asser vaktini St. David ve Wessex Krallığı arasında geçirmiş gibi görünüyor. 887'de Exeter Manastırının Wessex'teki tüm yetkileri ve Cornwall ve Devonshire'deki manastırların sorumlulukları Asser'e verilmiştir. (Keynes ve Lapidge, 1983: 52). 892-900 yılları arasında bir tarihte ölen Sherborne piskoposu Wulfsige'nin yerine geçen Asser, Alfred'in oğlu Edward'ın (The Elder/Yaşlı) hükümdarlığına kadar yaşamıştır. (Abels, 1998: 11). Asser, St. David'deki Gal yıllıklarına göre 908'de ölmüştür. Anglosakson Kroniği ise *Sherborne Piskoposu Asser 910 yılında öldü*¹⁵ kaydını düşmüştür.

Alfred 899'a kadar yaşamasına rağmen Asser'in kroniği sebepsiz bir şekilde 893'te sonlanmaktadır. Asser'in çalışmasını neden tamamlamadığına verilebilecek tutarlı bir yanıt yoktur. Tamamlanmamış olmasına rağmen elde bulunan kısım ve çağdaş eserlere yapmış olduğu katkılardan dolayı önemini yitirmemiştir (ASC, 1853: XIII). Kronik, Asser'in St. David'deki eğitimi ile Alfred'in sarayında tanıştığı kıta Avrupa'sından gelen eğitimciler sayesinde kazandığı birikimin birleştirilmesinin bir ürünüdür. Kullanmış olduğu kaynaklardan edindiği bilgileri hangi koşullar altında kazandığını söylemek zordur. Kronikte kutsal kitap atıfları, *Eski Latin* (Vetus Latina) olarak bilinen versiyona yapılmıştır. Eski Latin versiyon geç antikite döneminde yaygın iken erken Orta Çağ'da yerini Aziz Jerome'nin çevirisi olan *Vulgate* versiyonuna bırakmıştır. Bu sürecin tamamlanması kıtada ve adada VIII. yüzyılda gerçekleşmişti. Bu durum Asser'in Eski Latin bilgisini St. David'deki eğitimi sayesinde kazandığını göstermektedir. Asser, Gregory ve Augustine gibi patristik dönem yazarlarından alıntılar yapabiliyordu ve ayrıca Eski Latin şiirine Vergilius'tan aşına idi. Kıtada eğitim müfredatının kuruluşunu sağlayan Aldhelm'in *De Virginitate*'sinin yanı sıra tarihsel metinler hakkında da bilgisi vardı. Muhtemelen IX. asırda Galler'de tamamlanan *Historia Brittonum* ve Bede'nin *Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum* adlı çalışmasını biliyordu. Ayrıca Einhard'ın *Vita Karoli* adlı eseri ve anonim *Vita Alconi* hakkında bilgisi vardı (Keynes ve Lapidge, 1983: 53-54).

Asser'in çalışması bir biyografi-kronik gibi görünse de Asser ne biyografi yazarı ne de tarihçidir. Zaten Asser de çalışmasında herhangi bir tarihçilik misyonu üstlenmiş gibi görünmemektedir. Metin, aziz ve şehitlerin hayatlarının anlatıldığı hagiografilerin özelliklerini taşımaktadır fakat yazıldığı dönemde Alfred hayattadır ve ne bir Hıristiyan şehidi olarak ölmüştür ne de ölümünden sonra aziz ilan edilmiştir. Vita'nın yüzeysel bir okumasını yapan bir kişi rahatlıkla Asser'in, Alfred'in kendisine olan sevgisinin ve cömertliğinin karşılığı olarak böyle bir biyografi yazma girişiminde bulunmuş olabileceğini düşünebilir fakat Alfred'in hayatının önemli dönüm noktalarına vurgu yapılırken kullanılan üslubun ve yapılan metaforların, sevgi ya da bağlılık gösterisinden ziyade bunun bir tür propaganda ve hatta biraz daha ileri giderek Hıristiyanlık temelinde yeniden inşa edilen bir krallığın manifestosu olduğu fark

¹⁵ Keynes ve Lapidge'nin çalışmasında bu tarih 909 olarak geçmektedir. Fakat ASC'nin Joseph Stevenson tarafından editörlüğünün yapıldığı 1854 tarihli İngilizce çevirisinde bu kayıt 910 olarak geçmektedir (ASC, 1854: 57). Whitelock tarafından editörlüğü yapılan çeviride de kroniğin C ve D versiyonlarında Asser'in 910 yılında öldüğü kaydedilmiştir (ASC, 1961: 61).

edilmektedir. Otantik ve değerli bir kaynak olmasına rağmen aynı zamanda yazınsal açıdan eleştirel tahlilinin yapılması da gerekmektedir (Abels, 1998: 11). Asser'in düzyazı konusunda usta bir üsluba sahip olduğu söylenemez. Sıklıkla uzun cümleler kurmuş fakat söz dizileri karmaşık ve kendi yorumları da yetersiz kalmıştır. Süslü ve hatta şaşalı diyebileceğimiz bir üslup kullanmıştır ki, bu durum dönemin ve bölgenin diğer yazarlarının çalışmalarında da sıklıkla görülmektedir. Grekçeden aktarılmış kelimeler, arkaik tümceler ve çeşitli nadir kelimeler kullanarak çalışmasını süsleyen Asser'in biyografik kroniği erken Orta Çağ'ın ada Latincesini kullanan yazarlar arasında yaygın olan Barok üslubunu göstermektedir (Keynes ve Lapidge, 1983: 54). VA, süslü ve retorik bir Latin üslubuyla yazılmıştır ve alışılmadık kelimeler kullanır. Stevenson'ın dediği gibi, *çoğu zaman anlamı bir laf kalabalığı bulutuyla gizlenir* ve yazarın *olayları önceden tahmin etme ve sonra aniden, gerekli bildiri yapmadan, uzaklaştığı temaya geri dönme* gibi metodik olmayan bir alışkanlığı vardır. Eser şekilsizlikle suçlanmış, fakat seküler bir biyografi için çok az model olduğu gerekçesiyle mazur görülmüştür; ancak Dr. Marie Schütt 1957'de bu suçlamanın abartılı olduğunu göstermiştir. Stevenson gibi o da eserin son biçimini almadığına, taslak halinde olduğuna inanmaktadır. Ancak bu haliyle elden ele dolaşmıştır. (Whitelock, 1968: 3-4). Fakat asıl sorun metnin içeriği değil, amacıdır. Asser *örnek bir Hristiyan kral* modeli olarak gördüğü Alfred için biyografik bir methiye düzmek istemiştir. Tarihsel doğruluk ve objektiflik gibi ilkelerle uğraşmamıştır. Alfred'in büyüklüğünün kutsanması, çok yönlü bilgi ve aydınlanma sevgisi ve hayatı, eserin özünü teşkil etmektedir. Einhard'ın Şarlman'ı gibi Asser'in Alfred'i de bir Orta Çağ *Hristiyan kral* modelidir. Bilgelik aşığı, dürüst, sabırlı, cömert, yoksulların ve zayıfların savunucusu, dost canlısı, Tanrı'ya inançlı ve bunların hepsinin üstünde *kutsal savaşın* muzaffer bir savaşçısıdır (Abels, 1998: 12-13).

Asser'in özellikle kıtada yaygın olan Frank Latincesine ait bazı kelimeleri kullanması, Stevenson gibi bazı çevirmenlere Asser'in eğitimini, en azından bir kısmını, kıtada aldığını düşündürmüştür. Bu çıkarım mantıklı olsa da tek olası açıklama değildir. Nitekim Alfred'in sarayındaki eğitimcilerin dil açısından çok çeşitli arka plana sahip oldukları ve kendi aralarında ortak dil olarak Latince konuştuklarını bir ön kabul olarak varsayabiliriz. Bu dönemde Frank Krallığı'nda yerel Frank dili ve halk Latincesi konuşulurken, Britanya'da Eski İngilizce, Keltçenin yerel lehçeleri ve hatta İskandinavlara ait Eski Norsça gibi dillerin yanı sıra literatür ve saray dili olarak elbette Latince kullanılmaktaydı. Grimbald gibi Frank Latincesi ile konuşan eğitimcilerin günlük konuşma dilinde kullandıkları kelimeleri Asser'in kendi dağarcığına katmış olması muhtemeldir. Böylesi entelektüel bağlantılar Asser'in Frank Latincesine ait tümceleri kullanmasını açıklamaya yeterli iken elde kesin deliller olmadan Asser'in kıtada eğitim aldığı yönünde bir postulat geliştirmeye gerek yoktur (Keynes ve Lapidge: 54-55). Asser'in kroniğinde dikkat çeken bir başka durum, çalışmada geçen Eski İngilizce yer adlarının Galce karşılıklarını vermesi ve anlamlarını Latin dilinde açıklamasıdır (Asserius, 1854: XIII). Örneğin; kroniğin 49. babında Sakson dilinde "*Exanceastre*" olarak geçen Exeter şehri için Galce karşılık olarak "*Cairuisc*", Latince anlam olarak "*civitas Exae*" (Exe şehri) ifadelerini kullanmıştır (Asserius, 1904: 36-37).¹⁶ Bu durumun, Keynes ve Lapidge gibi araştırmacıların Asser'in çalışmasının

¹⁶ Bu çalışmada Vita Ælfredi'nin Latince versiyonu olarak editörlüğünü William Henry Stevenson'un yaptığı Asser's Life of King Alfred adlı 1904 tarihli çalışma kullanılmıştır. Latince metnin incelenmesinde olası hatalara karşı, Stevenson'un 1854, Keynes ve Lapidge'nin 1983 tarihli İngilizce çevirileri kullanılmıştır. Alıntılarda yazar adı Latince olarak Asserius, İngilizce olarak Asser verilmiştir. Söz konusu çalışmaların künyesi için Bkz. Kaynakça.

hedef kitlesinin Anglosakson halklardan ziyade Kelt kökenli Gal ve Britonlar olduğunu düşünmelerine sebep olmuştur fakat kroniğin Galler'de dolaşıma girdiğine dair herhangi bir emare bulunmamaktadır.

Asser'in çalışması, tıpkı diğer Orta Çağ kronikleri gibi orijinallik konusunda sorgulanmış; çalışmanın Asser dışında başka kişilerin kaleminden çıktığına dair iddialar ortaya atılmıştır. Society of Antiquaries'te yayımladığı bir makalede Wright, Asser'e atfedilen kroniğin X. asrın sonlarından önce yazılmış olmasının mümkün olmadığı, muhtemelen tarih bilgisi olmayan bir keşiş tarafından Life of St. Neot'daki (Aziz Neot'un Hayatı) efsanelerin ve ASC'deki bilgilerin Alfred hakkındaki sözlü anlatımlarla harmanlanarak yazıldığı ve güvenilirlik kazandırmak için Piskopos Asser'in adı ile yayımlandığı şeklindeki iddiasını birkaç kez tekrarlamıştır (Asserius, 1854: XII). 1964'te V. H. Galbraith, kronikte kronolojik hatalar olduğunu ve geç IX. asırda değil, XI. asırda yazıldığını iddia etmiştir. Galbraith'in ayrıca kroniğin yazarının Asser değil, Devon ve Cornwall Piskoposu Leofric olduğunu öne sürmüştür. Buna sebep olarak, Leofric'in piskoposluk makamını Crediton'dan Exeter'e taşınması ve Exeter piskoposluğuna meşruiyet kazandırmak ve tanıtımını yapmak istemesini göstermektedir. Günümüzde artık Asser ve eserinin orijinalliği çok fazla tartışma konusu değildir. Özellikle Dorothy Whitelock'un Galbraith'in iddialarını titizlikle araştırıp ve Vita'nın yazarının Leofric olabilmesi için yeterli kanıt olmadığını ve metnin derinlemesine bir analizi yaparak Galbraith'in iddialarının geçersiz olduğunu gösterdiği çalışması bunda oldukça etkili olmuştur (Whitelock, 1968: 3-21).

Asser'in kroniğinin hiçbir antik kopyası modern zamanlara kadar ulaşmamıştır. XI. asırda yazıldığı bilinen ve Britanya Kütüphanesi Cotton Yazmaları seksiyonunda Otho A XII referans numarası ile kayıtlı olan yazma versiyonu 1731'deki yangında büyük oranda zarar görmüştür (Keynes ve Lapidge, 1983: 56). Bu antik kopyaya ve Asser'den faydalandığı bilinen Worcesterlı Florence'nın kroniği gibi çalışmalara dayanılarak Petry ve Hardy tarafından *Monumenta Historica Britannica* adlı çalışmaya derlenerek dahil edilen versiyon şu anda en güvenilir kopya olarak kabul edilmektedir (Asser, 1854: XIII-XIV). İlk İngilizce çevirisi 1854 yılında Joseph Stevenson tarafından yapılırken metin *The Church Historians of England* (İngiltere'nin Kilise Tarihçileri) serisinin ikinci cildinin ikinci kısmında yayımlanmıştır. Hardy ve Petry tarafından derlenen VA'nın daha derli toplu bir hale getirilerek Latince yeniden basımı W. Henry Stevenson tarafından 1904 yılında yapılmıştır. Bunları takiben, Albert S. Cook'un 1906, J. A. Giles'in yine 1906, Edward Conybeare'in 1914, Lionel Cecil Jane'in 1924, Simon Keynes ve Michael Lapidge ortak çalışması olarak 1983 ve son olarak Alfred P. Smith'in 2002 yılında yayımlanmış İngilizce çevirileri bulunmaktadır.

Vita Ælfredi son derece kendine özgü bir biyografidir ve kabaca iki eşit olmayan bölüme ayrılır: ilki Alfred'in 887'ye kadar olan yaşam dönemini kapsayan 1-86. bölümler, ikincisi yönetiminin kalitesinin genel bir değerlendirmesinden oluşan 90-106. bölümler. Bu iki bölüm Asser'in Alfred'in faaliyetlerine kendi katkısını anlattığı (87-9. bölümler) kısa ama önemli bir pasajla ayrılır (Keynes ve Lapidge, 1983: 55). Asser'in kroniğinin kısa bir özetinin şu şekilde yapmak mümkündür: Kronik, Alfred'in doğum tarihi ve yeri ve anne ve baba tarafından soyunun anlatımıyla başlar (Bölüm 1-2); daha sonra Alfred'in büyüdüğü dönemin tarihini büyük ölçüde ASC'yi baz alarak anlatır. Asser'in yazdığını söylediği 893 yılında bu olayları hatırlayacak kişilerin yaşadığı düşünüldüğünde, birçok ek bilgi verdiği görülmektedir (Bölüm 3-21). Alfred 18. yaşına ulaştığında, Asser Alfred'in çocukluğunu ve delikanlılığını anlatmak

üzere ASC'yi bırakır (Bölüm 21-24) ve annesinin oğullarına Sakson şiirlerinden oluşan ve baş harfleri tezhipli bir kitap göstererek bunu ilk öğrenecek olana vermeyi teklif ettiği meşhur olay da dâhil olmak üzere, aksi takdirde bilinemeyecek pek çok şeyi anlatır (Bölüm 23). Asser, Alfred'in daha sonraki yaşamında, gençliğinde ve çalışmaya yatkın olduğu yıllarda hiç öğretmeni olmadığı için pişmanlık duyduğunu, ancak daha sonra hastalık, makam kaygıları ve Viking istilalarına rağmen öğretmenler edindiğini anlatarak devam eder (Bölüm 25). 26. bölümden başlamak suretiyle 72. bölüme kadar 867-884 yılları arasındaki Viking saldırılarını ASC'yi kullanarak anlatmaktadır, ancak bu bölümde Alfred'in evliliği ve bazı savaşlarla ilgili ayrıntılar gibi ASC'de bulunmayan bilgiler de ekler. Alfred 885'ten sonra reformlara ve çalışmaya daha fazla zaman ayırabildiği için Asser bu konuları anlatmak üzere ASC'yi bırakır (Bölüm 73-81). Alfred'in 868'deki evliliğine geri döner ve bu evlilik sırasında, Asser'in yazdığı döneme kadar onu aralıklı olarak rahatsız eden bir hastalık atağı geçirir (Bölüm 74). Bunu Alfred'in çocukları ve onların yetiştirilmesi, kültürün gelişmesi için yaptığı faaliyetler, yabancı zanaatkarları ağırlaması, Sakson edebiyatını teşvik etmesi ve Asser'in de aralarında bulunduğu Mercialı ve yabancı bilginleri davet etmesi izler (Bölüm 75-79). Asser'in, davet edilmesini ve kabulünü, daveti kabul etmesine yol açan Galler'deki koşulları ve kralın kendisine gösterdiği cömertliği uzun uzun anlatması doğaldır (Bölüm 79-81). ASC'ye 886 (Londra'nın alınması) ve 887 (Frank İlişkileri) yıllarında gelişen olayları anlatmak için kısa bir dönüşten sonra (Bölüm 82-86) ASC'yi tamamen bırakır. Eserin geri kalanı Asser'in kendi bilgilerine ve objektif düşüncelerine dayanmaktadır (Whitelock, 1968: 4). Her ne kadar hagio-biyografi türünde olsa da Asser'in çalışması aynı zamanda çok değerli bilgiler veren bir tarihsel kroniktir fakat bu çalışmada odak noktamız kronikte Alfred'in hayatına yönelik verilen bilgiler değil, Asser'in Alfred'i *bilge bir Hıristiyan kral* olarak sunmasının kodları olacaktır.

Asser'in Bilge Kralı Alfred

Vita Ælfred'i çağdaş benzerlerine kıyasla kısa olan bir övgüden sonra Alfred'in şeceresini vermektedir. Buna göre Alfred'in soyu Nuh'un oğlu Sam üzerinden Adem'e dayandırılmaktadır. Oysa Roma sonrası adaya gelen Anglus, Sakson ve Jüt halkları soylarını antik tanrılara dayandırmaktaydı. Germen kabilelerinde ortak olan bu durum genel olarak soyun Woden/Woten'e dayandırılması şeklinde gözlemlenmekteyken bu halkların Hıristiyanlığı benimsemesiyle pagan tanrıların da bir şekilde Eski Ahit'e yerleştirilerek beşerileştirilmeleri suretiyle soylarının Adem'e dayandırıldığı görülmektedir. Asser'in de burada Alfred'in soyunu Adem'e dayandırarak meşrulaştırmaya ve onun bir *kutsal soydan* olduğunu göstermeye çalıştığı görülmektedir.

ASC ile paralel bir şekilde Asser Alfred'in soyunu, babası Æthelwulf, dedesi Ecgberht, büyük dedesi Ealhmund, büyük büyük dedesi Eafa ve Eafa'nın dedesi Ingild'i sayarak anlatmaya başlamaktadır (Asserius, 1904: 2). Ingild Wessex'in en önemli krallarından olan Ine'nin kardeşidir. 688-726 tarihleri arasında Wessex tahtında oturan Ine, kendi dönemi içerisinde Britanya'nın en güçlü krallarından biri olmasının yanı sıra adada Hıristiyanlığın yayılması için çalışmıştır. 726'da kardeşi Ingild lehine tahttan feragat ederek hacı olmak için Roma'ya giden ve öldüğü 728 yılına kadar İtalya'da kalan Ine, hazırladığı kanun metinleriyle halkın haklarını koruma altına almaya çalışmıştır. Söz konusu kanunlar, yeminin bozulmasında uygulanacak yaptırımdan, basit adli suçları düzenlemeye kadar uzanmış olup, Alfred'in yaptığı kanunlara ve hatta Anglosakson hukukuna temel teşkil etmiştir. Modern kanun metinleriyle

kıyaslandığında oldukça ilkel görünse de Ine ve Alfred'in kanunları Britanya halkı adına önemli kazanımlardır.¹⁷

Ine ve Ingild'in soyları önce Woden'e (Uuoden/Wotan/Odin), Woden'in soyu da Geata'ya (Gaut) dayandırılmakta ve paganların Geata'ya tanrı olarak tapındıkları belirtilmektedir. Asser, Geata'nın babası Caetwa'yı takip ederek verdiği soyağacını Adem'e kadar uzatmıştır: "Geata Caetwa'dan oldu, o da Beau'dan oldu, o da Sceafa'dan oldu, [...], o da Set'ten oldu, o da Adem'den oldu."¹⁸ Asser'in verdiği şecere ASC'de de verilmekte fakat orada Beduic/Bedwig'in babası Sceafo'nun Nuh'un oğlu olarak Büyük Tufan sırasında Nuh'un gemisinde doğduğu belirtilmektedir (ASC, 1853: 42).¹⁹ Oysa Eski Ahit'in Vulgate versiyonunda Yaradılış kitabının tufanı anlatan bölümünde Nuh'un oğulları olarak Ham, Sam ve Yafet'in tufandan önce doğdukları,²⁰ ve eşleri ile beraber tufan başlayınca gemiye bindikleri²¹ anlatılmakta, tufan sırasında meydana gelen herhangi bir doğumdan da bahsedilmemektedir.

Asser Alfred'in annesi Osburgh'un dindar olduğunu ve asil bir soydan geldiğini kaydetmektedir. Osburgh'un babası Oslac, Alfred'in babası Æthelwulf'un sakisi (*pincarne/cupbearer*) olarak sarayında bulunmuştur. Aslen Got ve Jüt'lerden gelen Oslac, Wight Adası'nı işgal eden Cerdic ve Cynric'in soyundan gelmektedir (Asserius, 1904: 4; Pogăciaş, 2013: 12).

Alfred, 853 ve 855'te, dört ve altı yaşlarında iki kez Roma'ya gitmiştir. İlkinde kraliyet maiyeti ile giden Alfred, Papa IV. Leo (847-855) ile görüşmüş ve Papa, Alfred'i kral ve vaftiz oğlu olarak kutsamıştır. İkinci ziyareti babası Æthelwulf ile beraber olmuştur. Æthelwulf, bir sene kaldığı Roma'dan dönerken Frank Krallığı'na uğramış ve Charles'ın (Bald/Kel) kızı Judith ile evlenerek eşini beraberinde Wessex'e getirmiştir (Asserius, 1904: 9). Bu anlatım ASC ile paraleldir fakat Alfred'in papa tarafından hem kral hem de vaftiz oğul olarak kutsanması sıra dışı bir durumdur. Asser, Æthelwulf'un Alfred'i diğer çocuklarından daha çok sevdiğini bu yüzden onu Roma'ya götürdüğünü yazmaktadır (Pogăciaş, 2013: 12) fakat Alfred Æthelwulf'un altıncı, erkek olarak beşinci çocuğudur. Alfred'in kendinden büyük, sırasıyla Æthelstan (ö. 852), Æthelbald (ö. 860), Æthelberth (ö. 865) ve Æthelred (ö. 871) olmak üzere dört ağabeyi vardı. Öncelikle ilk dikkat çeken durum bu dört erkek çocuğun isimlerinin *Æthel* ön eki ile başlamasıdır. Eski İngilizcede "soylu aile, ırk, soy; soyluluk, onur" anlamlarına gelen "æðel" (Proto-Germence *athala*, Eski Saksonca *athali*) kelimesinden türetilen "æðling", (Eski Saksonca *ediling*, Eski Frizce *etheling*, Eski Yüksek Almanca *adaling*)²² kelimesi "tacın varisi, prens, asilzade" anlamına gelmekteydi (Bosworth, 1838: 12). Alfred'in adının ön eki olan *ælf* ise Germen folklorunda güçlü doğüstü ırklardan biri olan periler (fairy) için kullanılıyordu (Bosworth 1838: 8). Eski İngilizce "Ælfræd" ise *ælf* + *ræd* (danışman) birleşimiyle "elf-danışman" anlamına gelmektedir.²³ Her ne kadar çok sıkı bir şekilde uygulanmamış olsa da Anglosakson veraset sistemi

¹⁷ Ine'nin kanunları (Leges Inae Regis West-Saxiae) için bkz. Thorpe, B. (Editor) (1840). *Ancient laws and institutes of England*. Vol. II, London. pp. 460-472.

¹⁸ "Qui Geata fuit Taetwua (Caetwa); qui fuit Beauu (Beaw); qui fuit Sceldwea; qui fuit Heremod; quit fuit Itermod; quit fuit Hathra; quit fuit Huala; quit fuit Beduic (Bedwig); quit fuit Seth (Sem); quit fuit Noe; quit fuit Lamech; quit fuit Mathusalem; quit fuit Enoch; <quit fuit Jared;> (Jared/Yeret) quit fuit Malaleel; quit fuit Cainan; quit fuit Enos; quit fuit Seth; quit fuit Adam." (Asserius, 1904: 3-4).

¹⁹ W. H. Stevenson'un verdiği Latince metinde bu isim Seth olarak geçerken, Joseph Stevenson'ın İngilizce çevirisinde Sem olarak verilmiş, dipnotta Sceafo olarak belirtilmiştir. Keynes ve Lapidge'nin çevirilerinde ise doğrudan Seth ismi verilmektedir.

²⁰ "Noe vero cum quingentorum esset annorum genuit Sem et Ham et Iafeth" (Yaradılış 5.32)

²¹ "et ingressus est Noe et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam propter aquas diluuii" (Yaradılış 7.7)

²² Online Etimolojik Sözlük için bkz. <https://www.etymonline.com/word/atheling> (Er. T. Mart 2023).

²³ Online Etimolojik Sözlük için bkz. <https://www.etymonline.com/search?q=alfred> (Er. T. Mart 2023).

büyük oğulun tahta geçmesi (primogenitura) üzerine kuruluydu ve Alfred'e isim verilirken diğer kardeşlerinin aksine tahta geçme olasılığının çok yüksek olmadığı düşünülmüş olabilir. Belki de Vita'nın devamında Asser'in üzerine basarak vurguladığı, Alfred'in "ilme adanmış bir hayat" yaşama arzusunun temelinde ailesinin onu yöneticiden ziyade Kilise'ye hizmet eden bir danışman, bir konsül ve hatta bir başpiskopos olarak görme istekleri böylesi bir isim seçiminde etkili olmuş olabilir. Buna kesin bir cevap veremiyor olsak da Alfred tıpkı abileri gibi Wessex tahtına oturmuştur.

Vita'nın yazarının Alfred'in Roma yolculuğunu aktardığı bölümde ASC'den bir noktada ayrıldığı görülmektedir. ASC Alfred'in papa tarafından kabul edilmesini "kutsal kılındı" ya da "kutsanmış" anlamlarına gelen "gehalgode" kelimesini kullanarak aktarırken Asser daha litürjik bir kavram olan ve doğrudan "mesh edilmiş" anlamına gelen "unxit" kelimesini tercih etmiştir. Papa tarafından kutsanmak, takdis edilmek gayet olağan karşılanabilecekken bir taht seremonisi olan "mesh edilmek" anlatının işlevine bir vurgu mahiyetinde görülebilir. İki kroniğin ortak noktası Alfred'in ziyaretinin Papa'nın ruhani sponsorluğunu ve çocuğun geleceğin kralı olarak kraliyet tarafından kutsanmasını içerdiği. Oysa bir çocukluk taç giyme töreni kulağa şüpheli geliyor. Bu durum imkânsız değildir ve Şarlman da dâhil olmak üzere Pepin'in oğullarının kutsanması emsalleri vardır. Ancak Alfred, hâlâ hayatta olan ağabeyleri olan en küçük oğuldur. Papayla tanışmış olsa da, bu en küçük oğulun geleceğin lideri olarak kutsanması pek olası değildir (Estes, 2016: 167). Buna ek olarak, Papa Leo'nun Æthelwulf'a yazdığı ve olayı biraz daha ayrıntılı olarak anlatan bir mektup da vardır:

"Şu anda Kutsal Havarilerin eşiğine göndermek istediğiniz oğlunuz Alfred'i nezaketle kabul ettik ve kendisini bize teslim ettiği için, Roma konsüllerinde olduğu gibi, onu manevi bir evlat olarak kemer [ve kılıç] ve konsüllük giysileriyle onurlandırdık." (EHD I, 1996: 942) ²⁴

Alfred'in zamanında Roma konsüllüğü sivil otoriteden yoksun onursal bir unvandı ve eski statüsü yoktu. Konsüllük vermek ile kral takdis etmek aynı şey olamazdı. Abels'in açıkladığı gibi, konsül olma onuruna şatafat ve gösteriş eşlik etmiş olsa da, bu krallığı kutsayan bir tören değildi. (Abels, 1998: 61). Bu durum okuyucuyu hem Asser'in niyetini hem de Vita Ælfredi'nin amacını sorgulamaya sevk etmektedir. Bir dereceye kadar siyasi propaganda yapılması olağandır; sonuçta bir yöneticinin krallığının Papalık tarafından tanınması önemli bir imtiyazdır ve bir çocukluk taç giyme töreni güçlü bir sinyal gönderecektir. Alfred'in papalık tarafından kutsanması, geleceğin kralı için kutsal bir amaca ve gençlikten beri açık olan bir kadere işaret etmektedir. Dahası mesh etme, o dönemde krallığı meşrulaştıran bir Frank modeliydi ve Asser'in anlatısında yer alması Karolenj etkisine işaret ediyor olabilir. Bununla birlikte, Asser'in metninde Alfred'in mesh edilmesi, Eski Ahit anlatılarına ve İsrail krallarının, özellikle de Tanrı'nın seçiminin bir işareti olarak ilk üç kral, Saul (1. Sam. 9: 16)²⁵, Davut (2. Sam. 2:4)²⁶ ve Süleyman'ın (1. Krallar 1: 39)²⁷ mesh edilmelerine aşına olan okuyucular arasında kutsal

²⁴ "Filium vestrum Erfred, quem hoc in tempore ad Sanctorum Apostolorum limina destinare curastis, benigne suscepimus, et, quasi spiritalium filium consulatus cingulo honore vestimentisque, ut mos est Romanis consulibus, decoravimus, eo quod in nostris se tradidit manibus."

²⁵ "Yarın bu saatlerde sana Benjamin bölgesinden birini göndereceğim. Onu halkım İsrail'in önderi olarak mesh edeceksin. Halkımı Filistliler'in elinden o kurtaracak. Halkımın durumuna baktım; çünkü haykırışları bana ulaştı."

²⁶ "Yahudahlılar Hevron'a giderek orada Davut'u Yahuda kralı olarak mesh ettiler."

²⁷ "Kâhin Sadok, Kutsal Çadır'dan yağ dolu boynuz kabı alıp Süleyman'ı mesh etti. Boru çalınca bütün halk "Yaşasın Kral Süleyman!" diye bağırdı."

bir yankı da yaratmaktadır (Estes, 2016: 168). On yıllar sonra beşinci oğlun beklenmedik bir şekilde krallığa yükselmesinin, bu olayın kasıtlı ya da tesadüfi olarak yeniden yorumlanmasına yol açtığına ve Asser'in daha sonraki olayları okumasıyla uyumlu bir kehanet statüsü verdiği şüphe yoktur (Anlezark, 2017: 14-15).

Asser Alfred'in Roma'daki yolculuğundan sonra anlatısına Wessex'in iç işleri ile devam etmektedir. Roma'ya giden Æthelwulf'un yokluğunda oğlu Æthelbald, Sherborne Piskoposu Ealhstan ve Somerset Şefi Eanwulf ile anlaşarak babasını tahttan indirmek için bir komplo kurmuştu. Bunun açığa çıkması üzerine Æthelwulf krallığının güvenliğini düşünerek oğlunu cezalandırmak yerine kendisine ortak yaparak krallığın batı topraklarının yönetimini oğlu Æthelbald'a vermiştir (Asserius, 1904: 9-10). Asser, Alfred'in babası Æthelwulf'un halkı tarafından sevilen dindar bir yönetici olduğunu belirtmektedir. Öyle ki, Judith ile yaptığı evliliğe ve Judith'i kraliçe olarak tahtının yanında oturtmasına ne asiller ne de halk ses çıkarmıştır. Oysa Wessex'te Ecgbert'ten önceki Mercia destekli kral Beorhtric'in karısı ve Mercia Kralı Offa'nın kızı olan Eadburgh'un kötü şöhreti nedeniyle kraliçeler itibarsızlaştırılmıştı. Asser kroniğin bu bölümünde 755-794 yıllarına dönerek Mercia Kralı Offa'nın kızı Eadburgh ile evlenen ve Offa'nın desteği ile Wessex tahtına çıkan Beorhtric'in evliliklerini, Beorhtric'in Eadburgh tarafından zehirlenerek öldürülmesini anlatmaktadır. Beorhtric'in ölümünden sonra Eadburgh adada kalamamış, Frank topraklarına kaçmıştır. Burada Şarlman'ın kendisine sorduğu "beni mi yoksa yanımda duran oğlumu mu seçmek istersin?" sorusuna Şarlman'ın yaşlı olmasını bahane ederek oğlunu seçmesi üzerine bir kadın manastırına sürgün edilmiş, buradan kurtularak İtalya'ya gelen Eadburgh, Pavia sokaklarında dilencilik yaparak ölmüştür (Asserius, 1904: 12-14). Bu kötü hatıranın neticesinde Wessex kraliçelerinin kralın yanında olması halk tarafından hoş karşılanmamaya başlamıştır (Anlezark, 2017: 18-19).

Æthelwulf'un 858'de ölümüyle oğlu Æthelbald Wessex kralı olmuştur. Savaşçı kimliğiyle tanınan Æthelbald, hem Hıristiyan ahlakına hem de Anglosakson geleneklerine oldukça ters bir şekilde üvey annesi Judith'le evlenmiştir. Asser doğal olarak bu evlilik hakkında olumsuz düşünmektedir ve Æthelbald'ın "*ahlaksızlık/licentiousness*" içinde öldüğünü yazmıştır (Asserius, 1904: 17). Oysa bu Judith'in her iki evliliğinin de dikkatli incelenmesi gerekmektedir. Anglosakson ve Frank hanedanları arasındaki kraliyet evlilikleri Batı Sakson kraliyet düşüncesinde yeni bir eğilim başlatmış; bu sayede iç bölgelerden ziyade kıtasal hanedanlarla ittifak arayışları artmıştı. Æthelwulf ve Charles'ın Vikingler gibi ortak bir düşmanı vardı ve her iki hükümdar da tartışmalı bir verasetle karşı karşıyaydı; dolayısıyla siyasi bir ittifakın pragmatizmi bu evliliğin arkasındaki ana itici güç olabilir. Ancak prestij açısından Wessex, Batı Frankların güçlü kralıyla ittifaktan kesinlikle çok daha fazla şey kazanacaktı. Charles 875 yılına kadar imparator olarak taç giymemiş olmasına rağmen, Æthelwulf yine de Mercialı Offa'nın başaramadığı şeyi başarmış, Şarlman'ın kraliyet hanedanıyla evlilik yoluyla akrabalık kurmuştu (Anlezark, 2017: 18). Æthelwulf'un yeni Karolenj gelininin Wessex'te gördüğü saygı, Asser'in, kralın Judith'i tahta yanına oturtmak gibi alışılmadık bir adım attığını, "bunun o halkın geleneğine aykırı olmasına rağmen" ifadesiyle ima edilir. Gerçekten de Wessex'te Karolenj kanı o kadar değerliydi ki, Æthelwulf'un 858'deki ölümünden sonra en büyük oğlu Æthelbald da Asser'in tiksintisine rağmen Judith'le evlendi. Her iki evlilikten de bir varis çıkmadı ama Batı Sakson ve Karolenj hanedanları IX.

yüzyılın ikinci yarısında giderek iç içe geçti ve Alfred, kızı Ælfthryth'i Judith'in Flandralı I. Baldwin ile yaptığı üçüncü evliliğinden olan oğlu II. Baldwin ile evlendirdi (Leneghan, 2015: 665-666).

860'ta Æthelwulf'un Kent, Sussex ve Surrey krallıklarını yöneten oğlu Æthelberht Wessex kralı olmuştur. Æthelberht'in iktidarı Vikingler ile mücadeleyle geçmiştir. Bu dönemde Vikingler 864'te Kent ve 866'da Essex krallıklarını yağmalamışlardır (Asserius, 1904: 17-18). 866'da Æthelberht'in yerine kardeşi Æthelred Wessex kralı olmuştur. Æthelberht'in 865'teki ölümü konusunda ne Asser'in ne de ASC'nin bir not düşmemiş olması ilginçtir. Æthelred'in krallığı döneminde Alfred'in kardeşi ile ortak bir kral gibi hareket ettiği görülmektedir. Vikingler 867'de Mercia'ya saldırdıklarında kral Burhred'in yardım talebine Alfred ve kardeşi kayıtsız kalmamış, fakat Vikingler Nottingham'da savunmaya çekilmişlerdir. İç kaleyi aşamayan Anglosaksonlar Vikinglerin talebiyle anlaşmaya varmışlardır. 869'da Britanya'da insanların ve büyükbaş hayvanların ölümüne sebep olan kıtlık yaşanmıştır. Bu tarihte Vikingler Nottingham'dan kuzeye çekilerek Northumbria'daki York kasabasına yerleşiyorlardı. 870'te aynı Viking ordusu Mercia üzerinden Doğu Anglia'ya geçerek tüm bölgeyi kontrol altına aldılar (Asserius, 1904: 22-25). Bu tarihten itibaren yağma amaçlı saldırılar yerine yerleşim amaçlı savaflara girişmek suretiyle Doğu Anglia ve Northumbria'da çeşitli yerleşim bölgelerini ele geçiren Vikingler, bölge halklarını ve yöneticileri kovarak kendi yerleşim alanlarını inşa etmeye başlamışlardır.

871'e gelindiğinde Alfred ve kardeşi kral Æthelred Vikinglere karşı en önemli savaşlarından birini vermiştir. Hem ASC'de hem de Asser'in kroniğinde tüm detayları verilen bu savaşa iki Viking kralı ve çok sayıda Viking şefi katılmıştır. 871'de Doğu Anglia'dan ayrılarak Reading üzerine yürüyen Viking ordularının birinci kısmı yakın çevreye yağma saldırıları düzenleyerek lojistik görevini üstlenirken diğer kısım Thames ve Kennet nehirleri arasına sur ve tahkimat inşa ediyordu. Æthelred ve Alfred ordularını birleştirerek Vikinglere saldırmışsa da ilk çarpışmayı Vikingler kazanmış, Berkshire şefi Æthelwulf savaşta ölmüştür. Dört gün sonra, Latince "*mons fraxini*" Kül Tepesi anlamına gelen Æscesdun'da (Aston), iki ordu karşı karşıya gelmiş, Æthelred çadırındaki dua ayininin sonuna kadar beklerken Alfred saldırıya geçmiştir. Vikingler ordularını ikiye bölerek savaşı sürdürmeye çalışmışlarsa da yenilerek kaçmak zorunda kalmışlardır. Savaşta Vikingler Baegsceg adında bir kral ve beş şef kaybetmiştir. Vikinglere karşı zaferle neticelenen bu savaştan ve aynı senenin Paskalya'sından kısa süre sonra Æthelred ölmüş, Alfred hem Wessex'in hem de Kent, Surrey ve Sussex'in kralı olmuştur (Asserius, 1904: 26-32).

Alfred'in krallığının büyük bölümü Vikinglerle savaşarak geçmiştir. Asser Alfred'in Vikinglere karşı yapmış olduğu savaşları ASC'ye dayanarak aktarırken, Alfred ve söz konusu savaşların görgü tanıkları aracılığıyla ASC'de bulunmayan bazı bilgiler de vermektedir. Çalışmanın temel amacından uzaklaşmamak için bu savaşların detaylarına girmemeyi daha uygun buluyoruz fakat kronikte Alfred-Viking çatışmalarında dikkat çeken noktaları da belirtmek gerektiğini düşünüyoruz. Diğer kronikler gibi Asser'in de İskandinav halkları için "pagan" ve "dinsiz" sıfatlarını kullandığını yukarıda belirtmiştik fakat Asser'in bunu sıkça belirtmiş olması, Alfred'i "*kâfirlerle savaşan Hıristiyan bir kral*" olarak yüceltme çabası olarak dikkat çekmektedir. Bir başka husus ise Vikingler kadar Alfred'in de savaş stratejisinde değişikliğe gitmesidir. Vikinglerin yağma akınları kalıcı yerleşim amaçlı istilalara dönüşürken bu amaç için savunma ve kuşatma gibi savaş stratejileri geliştirmeye başladıkları görülmektedir. Alfred ise bu kovalamaca oyunundan sıkılarak Viking saldırılarını beklemek yerine

savaşı Vikinglerin işgal ettiği topraklara taşımaya karar vermiştir. Daha büyük kaleler ve surlar inşa ettirmeye başlamış ve Viking saldırılarına karşı daha önce hiçbir Britanyalı yöneticinin üzerine düşmediği denizcilik konusunda önemli adımlar atmıştır. Yıllar içerisinde Anglosakson krallıklarının kendi aralarında ve Viking yağmacılara karşı yaptığı savaşlarda Anglosakson nüfusu azalırken, Vikingler İskandinavya üzerinden sürekli bir insan/asker desteğine sahipti. Alfred savaşın kazanılması için Vikinglere asker ve malzeme lojistiğini önleyebilmek adına kendi filosunu kurmaya başlamıştır: “Sonra Kral Alfred, denizden yaklaşan düşmanı karşılamak ve deniz korsanlarını durdurmak için küçük gemilerin (*cymbae/skiff*) ve uzun gemilerin (*galea/mişfer*) krallık tarafından yapılmasını emretti.” Alfred’in amacı karaya ayak basmadan onları denizde mağlup etmektir. İlk etapta bu plan başarılı oluyor. Vikingler Exeter’de kışlarken Alfred şehri kuşatıyor ve donanması Vikinglerin deniz yoluyla yardım almasını engelliyor. Nitekim 877’de Dorsetshire’da 120 parçalık bir Viking filosu Alfred’in ordusu tarafından mağlup edilmiş, Vikingler şehri terk etmek zorunda kalmışlardı (Asserius, 1904: 35-39).

Alfred’in Vikinglerle yaptığı savaşların önemli dönüm noktalarından birisi 878’de gerçekleşmiştir. 878 yılı Alfred ve krallığı için zorlu bir sürecin başlangıcıydı. Exeter’den ayrılan Vikingler Guthrum önderliğinde büyük bir orduyla Cippenham’a saldırarak yerli halkı sürdü. Asser, Alfred’in yanında az sayıda asker ve asil ile beraber Somerset’teki ormanlık ve bataklık alanlarda saklandığını anlatmaktadır. Dahası, bu zorlu koşulları daha da dramatize etmek için küçük bir anekdot anlatır. Evine sığınan kişinin kral olduğunu bilmeyen bir köylü kadın ocakta bıraktığı ve Alfred’e emanet ettiği ekmeğin²⁸ yandığını görünce Alfred’i azarlamış; Alfred ise mazlum ve bilge bir kral olarak buna ses etmemiştir (Pogăciaş, 2013: 13). Her ne kadar etkileyici bir öykü olsa da Asser’in orijinal biyografisinde bu anekdot bulunmamaktadır. Öykü, Asser’in *Vita*’sını 1574’te ilk basan Matthew Parker tarafından bilinen St. Neots Yıllıkları’ndaki versiyondur. Parker, Yıllıklar ile Asser’in *Vita*’sı arasındaki benzerlikleri fark etmiş ve Yıllıkların bizzat Asser tarafından yazıldığı sonucuna varmıştır. Oysa aslında Yıllıkların derleyicisi daha sonra VA’dan yararlanmıştır. Parker, bir metnin bütünlüğü konusunda modern bir editörün sahip olması gerekenden çok daha az titiz bir tutuma sahipti ve bu nedenle “*Alfred ve Pastalar*” hikâyesini tam olarak Yıllıklarda bulduğu şekliyle Asser’in metninin uygun noktasına eklemiştir. Parker’ı bu konuda Camden (1602) ve Wise (1722) izlemiş, Camden öykününün *Vita*’nın el yazmasında bulunmadığına dikkat çekmişse de, kusurlu olanın el yazması olduğunu düşünmüştür. Petrie (1848) öyküyü köşeli parantezler içine almış ve böylece onu bir “ekleni” olarak işaretleyen ilk editör olmuştur. W. H. Stevenson (1904) küçük italik harflerle basarak daha açık bir şekilde işaretlemiştir. Ancak ‘zarar’ verilmişti; XVI. yüzyıldan önce zaten popüler olan ve daha sonra Asser’in anlatıldığı uzun süre kabul edilen Alfred ve Pastalar hikâyesi geniş bir dolaşım kazandı ve günümüze kadar sahip olduğu üne kavuştu (Keynes ve Lapidge, 1983: 201-202).

Bu etkileyici öykü Asser’in *Vita*’sının orijinalinde bulunmasa da, Alfred’in Athelney bataklığındaki bir nevi sürgünü ve dönüşünün zamanlaması Hıristiyan takviminin en önemli olaylarıyla bağlantılıdır. Alfred’in Chippenham’daki felaketi Noel’den sonra gelmiş ve tövbe dönemi olan Büyük Perhiz boyunca devam etmiştir; kral Paskalya’dan sonra bir kale inşa etmek için ayağa kalkmış ve savaşmıştır.

²⁸ Hikayenin başka versiyonunda ekmeğin değil kek/pasta geçmektedir.

Paskalya'dan sonraki yedinci haftada -Yükseliş ve Pentekost arasında- takipçilerine kendini gösterdi. Asser burada Alfred'i dokunaklı bir şekilde “*hayata döndürülmüş*” biri olarak yorumlar; Alfred'in halkına getirdiği sevinçle onu Mesih'e benzetir. *Yeniden dirilen* Alfred düşmanlarına karşı acımasızdır ama kendilerini onun merhametine bırakan Vikingler karşısında merhamete kapılır. Bu olaylar dizisinin 878'deki doruk noktası Viking Guthrum'un vaftiz edilmesidir. Asser'in Vikinglerden “paganlar” olarak bahsetme pratiği, uzun uzun anlatılan bu ruhani olayda yankılanır. Guthrum'un vaftizinde hiç şüphesiz pragmatik bir unsur vardır; Alfred onun vaftiz babası olmuş ve iki kral arasında manevi bir akrabalık bağı kurulmuştur. Yeni “oğluna” bahsettiği hediyeler Alfred'in hem cömert hem de daha güçlü olmasını sağlamıştır (Anlezark, 2017: 47-49).

Kroniğin 884'e kadar olan kısmında Alfred'in Vikinglerle olan savaşları anlatılırken, sonraki bölümde biyografik bir metin olarak Alfred'in yaşamına, ailesine, karakterine ve eğitimine ağırlık verilmektedir. Asser bu noktada tarihte bir geri dönüş yaparak 868 yılına, Alfred'in Mercia'daki evlilik törenine dönerek, bu esnada geçirdiği hastalığını anlatmaktadır. Asser'e göre Alfred'in dindar ve olgun bir yönetici olmasının arkasında yatan faktörlerden bir tanesi geçirmiş olduğu bu rahatsızlıktır. Alfred'in hastalığının seremoni sırasında aniden başladığını ve hastalığın dönemin hekimleri tarafından bilinmediğini kaydeder. Çevresindeki insanların bir kısmı, yirmili yaşlarında başlayan ve kırklı yaşlarına kadar süren bu hastalığın Şeytan'ın kıskançlığına bağlarken, bazıları bir çeşit ateşli hastalık olduğunu, bazıları ise Alfred'in bebeklik döneminden kaynaklanan bir hastalık olduğunu düşünmekteydiler (Pogăciaş, 2013: 13). Hastalığın ne olduğu bilinmese de (Crohn hastalığı olduğu düşünülmektedir) Alfred'in bu hastalık sayesinde daha dindar biri olduğu aşikârdır. Avlanmak için gittiği Cornwall'da St. Guerir Kilisesi'ni ziyaret etmesi ve hastalığının iyileşmesi için günlerce dua etmesi, çareyi ilahi kudrette aradığını göstermektedir. Fakat Alfred'in asıl endişesi cüzzam ve körlük gibi toplumdan tecrit edilmesine veya sorumluluklarını yerine getirmesine engel olacak hastalıklardan birine dönüşecek olmasıdır: “Çünkü cüzzamdan, körlükten ya da insanları çok çabuk işe yaramaz hale getiren ve gelişleriyle hor görülen buna benzer bir hastalıktan korkuyordu.”²⁹ Özellikle Orta Çağ Avrupa'sında, cüzzamlıların Tanrı tarafından cezalandırılan insanlar olduğu yönündeki olumsuz yaklaşım göz önüne alındığında Alfred'in endişesi yerindedir. Alfred'in dindarlığı hastalığı ile ilintiliymiş gibi görünse de Asser Alfred'in gençliğinden itibaren kendisini Tanrı'ya adanmak için zihnini eğittiğini, dünyevi zevklerden kaçmak için yetersiz olduğunu hissettiğinde Tanrı'nın memnuniyetsizliğinden korkarak sabahları erkenden kiliseye giderek dua ettiğinden bahsetmektedir (Asserius, 1904: 54-56).

Asser Alfred'in dindarlığını vurgularken kroniğinde sıklıkla kutsal kitaptan alıntılar yapmıştır. Bu durum da Orta Çağ kroniklerinin karakteristik özelliklerinden biridir. Viking saldırılarının büyük ölçüde bertaraf edilerek adadaki diğer yönetimlerin çoğunluğunun Alfred'in tabiiyetine girmesiyle Wessex Krallığı önemli bir zenginliğe ulaşmıştı. Asser tüm bu olumlu gelişmeleri Alfred'in dindar bir kral olmasına bağlarken daha da ileri giderek Alfred'i, Yahudi kral ve peygamber Süleyman'la özdeşleştirir. Bilgelik otoritesi ve İncil bilgeliğinin yazarı Süleyman, Orta Çağ teoloji literatüründe

²⁹ “*Timebat enim lepram aut caecitadem, vel aliquem talem dolorem, qui homines tam cito et inutiles et despectos suo adventu efficiunt*” (Asserius, 1904: 55-56)

açıkça önemli bir figür olarak hizmet eder ve Vita Ælfredi boyunca Batı Sakson kralı ve bilgelik arayıcısı Alfred için bir örnek olarak ortaya çıkar. Asser'e göre Alfred de tıpkı Süleyman gibi adil, bilge ve en zengin kraldır. Alfred Tanrı'nın buyruklarını yerine getirmiştir ve tıpkı Kutsal Kitap'ta yazıldığı gibi hak ettiklerini elde etmiştir:

“Yüce Tanrı kendisini ilahi ilimden ve liberal sanatlar bilgisinden yoksun yarattığı için sürekli inliyor ve iç çekiyordu. Bu açıdan, bir zamanlar bu dünyanın tüm şöhretini ve zenginliğini küçümseyerek Tanrı'dan bilgelik isteyen ve böylece her ikisine de (yani bu dünyada bilgelik ve şöhrete) ulaşan İbranilerin kralı kutsal, çok saygın ve son derece zengin Süleyman'a benziyordu.” (Asserius, 1904: 60)

Hıristiyan antik çağına ve Orta Çağ'a bilgelik ve anlayış modeli olarak Süleyman imajını veren İncil metnindeki Süleyman'dır: *“Böylece Kral Süleyman zenginlikte ve bilgelikte yeryüzünün bütün krallarını geçti”* (1. Krallar 10:23). Süleyman'ın Birinci Krallar'daki anlatısının büyük bir kısmı (1. Krallar 5:15 - 1. Krallar 8:66), Süleyman'ın bilgelik mirasının bir açılımıdır. Aynı bebeğin annesi olduğunu iddia eden iki kadının meşhur hikâyesinde (1. Krallar 3: 16-28) görüldüğü gibi, Süleyman'ın bilgeliği, özellikle ayırt etme konusunda kendini gösterir. Dahası, Kutsal Kitap metni Süleyman'ın da engin bilgiye sahip olduğunu ve muazzam kavrayışı ve yaşam bilgeliğiyle kendi sınırlarının ötesinde ünlendiğini anlatır (Estes, 2016: 48-49):

“Tanrı Süleyman'a bilgelik, olağanüstü bir anlayış ve deniz kıyısındaki kum kadar engin bir bilgi verdi. Süleyman'ın bilgeliği bütün Doğu halklarının bilgeliğini ve Mısır'ın bilgeliğini aştı. Herkesten daha bilgeydi [...] ve ünü komşu halklara yayıldı. Süleyman ayrıca üç bin atasözü söyledi ve şarkılarının sayısı bin beşti. [...] Bütün uluslardan insanlar Süleyman'ın bilgeliğini dinlemeye geliyor, onun bilgeliğini duyan yeryüzünün bütün kralları tarafından gönderiliyorlardı.” (1. Krallar 5: 9-14)

Süleyman ve bilgelik, Orta Çağ Hıristiyan geleneğinde tamamen birleşmiş bir durumdaydı. Hıristiyan antik çağ ve Orta Çağ için Süleyman'ın İncil bilgeliği üçlüsü, ruhsal oluşum ve mistik teolojide kullanılmak üzere konuşlandırılan Atasözleri, Vaiz ve Ezgiler Ezgisi idi (Estes, 2016: s. 50). Pratt, Karolenj reformu boyunca Süleyman'ın siyasi düşünce üzerindeki etkisini, özellikle Süleyman'ın Tanrı'dan zenginlik yerine bilgelik istediği rüyasına (1. Krallar 3:3-13) yapılan atıflar üzerinden takip etmiş ve rüyaya yapılan atıfların en güçlü olduğu dönemin Kel Charles (823-877) dönemi olduğunu tespit etmiştir. Pratt ayrıca Karolenj sarayından Alfred'in danışmanlar çevresine doğrudan bir bağlantı kurmaktadır ki Alfred'in sarayında topladığı bilgin ve din adamlarından bazıları Frank sarayında da bulunmuştur (2007: 157-166). Asser'in Vita'sında da Süleyman'ın rüyasından bahsedilmektedir. Alfred Süleyman'ın rüyasını ister kendi Kutsal Kitap çalışmasıyla, ister Karolenj edebi örneklerinin etkisiyle biliyor olsun, Süleyman'ın bilgeliğinin önemine aşina olduğu tartışılmazdır. VA, Alfred'i kasıtlı olarak, dini literatürün incelenmesine ömür boyu adanmış bir kral bilgeliği figürü olarak tasvir eder. Bir hagio-biyografi olarak Vita, öğretme ve bilgeliğin Alfred'in dini deneyimi için nasıl temel olduğunu gösterir. Alfred'in bilgeliğe yönelimi kişisel ve mesleki yaşamının temel ilkesi haline gelir ve metin Alfred'i Anglosakson İngiltere için yeni bir Süleyman olarak konumlandırır.

Asser Alfred'in bilgeliğinin öğrenime duyduğu ilgi ve sarayında topladığı döneminin bilginlerinden aldığı eğitimle ilgili olduğunu da belirtmektedir. Nitekim çağdaşları arasında hem kişisel hem de halkının eğitimine bu denli önem veren bir başka yönetici bulunmamaktadır. Sarayında topladığı eğitimcilerin her biri kendi alanında uzman kişilerdi. Bunlardan Worcester Kilisesi Piskoposu Werfrith kutsal yazmalar konusunda donanımlı birisiydi. Asser Alfred'in Papa Gregorius'un Diyaloglar'ını³⁰ Latineden Sakson diline çevirirken Werfrith'in yardımcı olduğunu yazmaktadır. Mercialı bir aileden gelen Canterbury Başpiskoposu Plegmund, Alfred'in sarayına Mercia'dan davet edilen bilginlerden biridir. Aynı şekilde Mercia'dan Rahip Æthelstan ve Werwulf'u da sarayına davet etmiştir. Alfred bu kişilere gelmeleri için Wessex'te bazı imtiyazlar vermiştir. Sadece Britanya'dan değil kıtadan da eğitimcileri sarayına davet etmiştir. Kıtaya gönderdiği elçiler aracılığıyla davet ettiği Grimbald ve John isimli rahip ve keşişler kutsal yazmalar konusunda uzman olup farklı disiplinlerde yetenekli entelektüellerdendi (Asserius, 1904: 62-63). Alfred'in özellikle coğrafya bilgisi çağdaşlarını çok üstündedir. Britanya Adası'nın coğrafi konumu hakkında bir idareci, asker ve tacir olarak yeterinden fazla bilgiye sahipti. IV. ve V. asırlarda yaşamış olan Coğrafyacı Orosius'un çalışmasını tercüme ettirerek incelemiştir. Gençliğinde Humber Nehri'nden İngiliz Kanalı'na kadar adanın güneyinin topografyası hakkında bilgi edinmiştir. Askeri bir stratejist olarak her nehri, vadiyi, tepeleri ve platoları, idareci olarak yerleşim yerlerini ve bunların kapasitelerini, denizcilik yaptığı zamanlarda ise kıyıları, limanları, nehir yollarını tanıyan bir lidere dönüşmüştü. Eğitiminin yanı sıra kişisel tecrübeleri de coğrafya bilgisinin kaynağı olmuştur (Hughes, 1902: 9-10).

Asser kroniğin devamında Alfred ile nasıl tanıştığını ve sarayına davet edildiğini anlatmaktadır. Kroniğin tanıtım bölümünde verilen bilgilere ek olarak Asser'in Alfred'in teklifini, onun dostluğu sayesinde kendi yetiştiği St. David Manastırı'nı Güney Galler kralı Hemeid'in yağma ve tacizlerinden korumak için kabul ettiği söylenebilir. Bunun yanı sıra Asser, Kelt kökenli halkların Alfred'in dostluğunu kazanmak için ona bağlı olmak istediklerini belirtmektedir. Kuzey Galler Kralı Rotri ve altı oğlunun tacizlerinden bıkan Güney Galler Kralı Hemeid, Gleguising Kralı Ris'in oğlu Houil, Guent Kralı Mouric'in oğulları Brochmail ve Fernail, düşmanlarına karşı koruma sağlaması için Alfred'e tabii olmak ve dostluğunu kazanmak istemişlerdir (Asserius, 1904: 65-67). Özellikle dört asırlık Anglosakson krallıkları döneminde ilk defa Alfred, adanın güney ve batısındaki Kelt kökenli halklar dahil olmak üzere adanın büyük bir kısmına hakim olmuştur. Yine Asser'in aktardığına göre Alfred hakimiyet sağladığı tüm bu bölgeler üzerinde siyasi bir yapılanmaya gitmiş, yeni şehirler ve bunlar arasında yollar inşa ettirmiştir. Yöneticilere müdahaleler ederek merkeziyetçi bir yönetim şekli kurmaya çalışan Alfred'in bu politikası onun, İngiltere'yi birleştiren kral olarak anılmasına sebep olmuştur. Gerçekte ise Alfred Anglosakson ulusların yaşadığı Northumbria ve Mercia'da doğrudan tahakküm kuramamış, bu başarı torunu Æthelstan'a (924-939) nasip olmuştur.

³⁰ Alfred'in yapmış olduğu bu çeviri için Piskopos Werfrith tarafından yazılan sunum için bkz. Keynes ve Lapidge, 1983, s. 123.

Sonuç

Asser kroniğın son bölümlerinde Alfred'in Latince öğrenmesi ve yaptığı çeviriler hakkında derin bir analiz sunmamış, Alfred'e olan sevgisini dinsel vurgularla dile getirmeye çalışmıştır. Bu tür eksikliklerine ve kroniği 893 yılında anlaşılabilir bir şekilde tamamlamadan bırakmış olmasına rağmen Alfred'in Vikinglerle olan çatışmaları, diğer yöneticilerle olan ilişkileri, ailesi, eğitimi, Wessex Krallığı gibi konularda vermiş olduğu bilgiler, kroniği vazgeçilmez kılmaktadır. Kroniğın sonunda 900 yılında Alfred'in ölümüne dair düşünülmüş olan not ise daha sonradan Anglosakson Kroniği'nden eklenmiştir. Kroniğın yazılış amacı Asser'in Alfred'e karşı sevgisini ve bağlılığını göstermesi olarak düşünülse de, Alfred'in hayatını anlatırken bazı dönüm noktalarında kullanmış olduğu metaforlar ve Gal halkına hitap eden anlatı ve yer adları gibi açıklamalar göz önüne alındığında, buna bir de Alfred'in *herkesi kucaklayan Hristiyan Bilge Kral* imajı eklendiğinde, Asser'in sevgi gösterisinden ziyade bir propaganda metni yazdığı kanısına varmak kaçınılmazdır. Tabii bu yargıya ulaşırken kroniğın özellikle Kelt kökenli halkların yaygın yaşadığı Galler gibi bölgelerde dolaşıma girdiğine dair günümüze ulaşan hiçbir kayıt olmadığı unutulmamalıdır.

Æthelstan *İngiltere'yi birleştiren ilk kral* olarak anılıyor olmasına rağmen ve Alfred'in kendisi gerek Vikinglere karşı verdiği başarılı savaşlar, gerek Anglosakson halklarını birleştirme başarısı, gerekse de oluşturmuş olduğu devlet yapısı ile torunundan tarihsel olarak çok daha fazla ön plana çıkmaktadır. Bu durumun tezahürü Alfred'in *Büyük* unvanı kazanmasıdır. Bu unvanı kazanması, aynı unvanı kullanan ve çağdaşı olan yöneticilerden çok daha geç olmuş fakat Asser'in çizmiş olduğu imaj sayesinde Alfred imparatorluk İngiltere'sinin yöneticileri için rol modeli haline gelmiştir. Bilge kral imajının Asser'in kroniğında öne çıkartılmış olması Alfred'in kanun koyuculuğu, donanma başta olmak üzere askeri ve idari teşkilatçılığı gibi vasıflarının arka planda kalmasına sebep olmamalıdır. Her ne kadar Asser biyografisinde bu konuları çok detaylandırmamış olsa da, modern İngiltere'nin ve Anglosakson Hukuk Sistemi'nin temelleri Alfred'in faaliyetleri sayesinde atılmıştır denilebilir.

Yazar Katkı Oranları

Çalışmaya 1. Yazar: % 50, 2. Yazar: % 50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

"Vita Ælfredi" Işığında Wessex Kralı Büyük Alfred (871-899)" başlıklı makalemizin herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aelred of Rievaulx. (2005). *Genealogia regum Anglorum*, PL 711-15. (J. P. Freeland, Translator), *Aelred of Rievaulx: The Historical Works*, (M. L. Dutton, Ed.), Cistercian Publications..
- Abels, R. (1998). *Alfred the Great, War, Kingship and Culture in Anglo-Saxon England*, Longman.
- Ancient laws and institutes of England*. (1840). Vol. II, (B. Thorpe, Ed.) London.
- Anlezark, D. (2017). *Alfred the Great*, Arc Humanities Press.

- Arnold, T. (1879). *Henrici archidiaconi Huntendunensis historia Anglorum, the history of the English, by Henry, Archdeacon of Huntingdon, from A.C. 55 to A.D. 1154*, Longman & CO.
- Asserius, (1904). “*De rebus gestis Aelfredi*”, *Asser’s life of king Alfred together with the Annals of Saint Neot*, (W. H. Stevenson, Ed.), Clarendon Press.
- Asser’s Annals of King Alfred*. (1854). *The Church Historians of England*. Vol. II, Part II, (J. Stevenson, Ed), Seeleys.
- Bosworth, J. (1838). *Dictionary of the Anglo-Saxon Language*. Longman.
- English Historical Documents c. 500-1042*. (1996). (D. Whitelock, Ed.), Routledge.
- Estes, J. A. (2016). *Wisdom’s Missionary: Alfred the Great and the Pursuit of Wisdom in Anglo-Saxon Spirituality* (Publication No. 10248060) [Doctoral dissertation, The Catholic University of America]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Florence of Worcester. (1853). *The Church Historians of England*. Vol. II, Part I, (J. Stevenson, Translator), Seeleys.
- Gaimar. (1854). *The Church Historians of England*, Vol. II, Part II, (J. Stevenson, Translator), Seeleys.
- Genç, Ö. (2016). *Orta Çağ’ın İlk Laik Biyografisi - Einhard Vita Karoli Magni*, Gece Kitaplığı.
- Gore, D. (1972). “Alfred the Great and the Reserve Book”, *American Libraries*, 3(4) (Apr.), 405-408.
<http://www.jstor.org/stable/25618864>
- Hughes, T. A. (1902). *The Life of Alfred the Great*, A. L. Burt Company.
- Kozan, M. (2022). “Büyük Alfred Dönemi Üzerine Bir Değerlendirme”, *International Journal of Social Sciences*, Vol. 6/1 Spring, 146-161. <http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.10.7>
- Keynes, S. ve Lapidge, M. (1983). *Alfred the Great, Asser’s Life of King Alfred and Other Contemporary Sources*, Penguin Books.
- Leneghan, F. (2015). “Translatio Imperii: The Old English Orosius and the Rise of Wessex”, *Anglia*, 133(4): 656–705. <https://doi.org/10.1515/ang-2015-0058>
- Pogăciaş, A. (2013). “Asser’s Life of Alfred”, *Medieval Warfare, Karwansaray BV*, 3(5), 11-15.
<https://www.jstor.org/stable/48578272>
- Pratt, D. (2007). *The Political Thought of King Alfred the Great*, Cambridge University Press.
- The Anglo-Saxon Chronicle*. (1853). *The Church Historians of England*. Vol. II, Part I, (J. Stevenson, Translator), Seeleys.
- The Anglo-Saxon Chronicle*. (1961). (D. Whitelock, Ed.), Eyre and Spottiswoode.
- The Chronicle of Fabius Ethelbert*. (1854). *The Church Historians of England*. Vol II, Part II, (J. Stevenson, Translator), Seeleys.

The Life of King Edward, who rest at Westminster. (1992). (F. Barlow, Ed. & Translator), Clarendon Press.

Orderic Vitalis. (1980). *The Ecclesiastical History of Orderic Vitalis*, (M. Chibnall, Ed. & Translator), 6 Vols. Clarendon Press.

Whitelock, Dorothy. (1968). *The Genuine Asser*, University of Reading.

William of Malmesbury's Chronicle of the Kings of England. (1847). (J. A. Giles, Translator), Henry G. Bohn, London.

Extended Abstract

Alfred the Great, who ruled the Kingdom of Wessex between 871-899, is recognised as one of the most important rulers of Anglo-Saxon Britain owing to his 28-year rule. In recent years, it is seen that the interest in both the period and Alfred has increased, thanks to television and cinema productions themed on the Vikings and the Anglo-Saxon Britain in particular. Of course, the priority of these productions is not to depict historical facts, but to create a historical fiction that would attract the interest of the audience. Although such historical fictions created by television and cinema producers for popular culture by feeding on history and historical characters are not created with the responsibility of strict adherence to historical facts, it is a fact that they increase the interest and curiosity of the audience in history and historical studies. Alfred, too seems to have received his fair share from this interest and curiosity. Alfred became famous not only as a warrior king, but also as an humble and wise king who did not raise his voice when he was scolded by a peasant woman who did not recognise him for burning the cakes and became a role model for future kings with both his leadership and his character.

Aside from popular culture's interest in Alfred, he is already an important figure in the history of England, and historians are interested in every detail of his life. His biography, available on the royal family's official online page, emphasises that Alfred was the only English king of England with the title "Great". In addition to defending his country with his wars against the invading Vikings, he played a major role in the establishment of the British navy and administrative system. He also made significant contributions to Anglo-Saxon literature and education through the scholars he gathered around him and the translations he made with their help. The abundance of information and accounts about Alfred's reign are some of the most detailed ones among the Anglo-Saxon rulers. This is due not only to the abundance of historical records and personal documents of Alfred himself, but also to the hagiographical work of a Welsh bishop, Asser, who wrote Alfred's life in his "Vita Ælfredi Regis Angul Saxonum".

Based on Asser's biographical chronicle, this study focuses on some important milestones in Alfred's life. Asser's biography was chosen mainly because of the details about Alfred's life that are not found in other contemporary sources, as well as his contribution to Alfred's transformation into a wise Christian king. Asser's use of metaphors in his account of Alfred's life portrays Alfred as an all-embracing, wisdom-loving ruler who sought to unite the peoples of Britain under the British banners on the basis of Christianity. Although this may seem like an attempt to show the author's affections to Alfred, it also leads to the interpretation of Asser's biographical chronicle as a propaganda text aiming for the peoples of Celtic origin in particular. Starting from Alfred's journey to Rome as a child, Asser tried to portray him as a chosen ruler and attempted to identify him with Solomon, the symbol of wisdom in the medieval Christian world. The role of the efforts of Asser in the formation of the Cult of Alfred and the acquisition of the title of "Great" by Alfred is the basis of our research.

After a brief introductory chapter on the importance of Alfred for England, the study continues by giving information about the details of the formation of the Cult of Alfred. This is followed by the second part, which gives information about Bishop Asser and his chronicle, the main subject of the study. Finally, we have tried to interpret the metaphors we have located in Asser's chronicle that suggest Alfred's transformation.